

VOORWOORD

Met dit nummer sluiten we de dertigste jaargang van *De Uil* af. Het eerste nummer verscheen in 1984, ondertussen zo'n drieëndertig jaar geleden. Is er in deze periode in de publicatiewereld veel veranderd? Ook hierop moeten we een genuanceerd antwoord geven. In bepaalde kringen werd het einde van het boek of de gedrukte pers voorspeld. Naar aanleiding van de voorbije boekenbeurs stelde Maarten Goethals, correspondent 'het boek' voor *De Standaard*, dat het boek springlevend is. Uit het boek spreekt een 'unieke haptische ervaring'. 'Een gedrukt boek lezen blijft vooreerst een fysieke bezigheid, waarbij een sterke emotionele overdracht plaatsvindt door bijvoorbeeld de inkt te ruiken, het volgen van de bladspiegel met de blik, het aanraken van het papier met de vinger. Het zien van een cover kan herinneringen bovenhalen. Het kraken van de rug doet verlangen naar meer.' (DS 27/10) Het boek is nooit weggeweest. Ook bij *De Uil* is dit merkbaar. Sterker nog, vandaag kennen we een groeiend aantal abonnees en inzendingen, wat vreemd genoeg samen spoort met de digitalisering van ons tijdschrift. Digitalisering en het gedrukte boek, meer en meer lijkt het een én-én-verhaal te worden.

In dit nummer presenteren we opnieuw een primeur. Reeds enige tijd is prof. dr. Geert Keil, professor aan de Berlijnse Humboldt-Universiteit, werkzaam in het kruisdomein van de filosofie en de breinwetenschappen. In 2007 verscheen zijn boek *Willensfreiheit*, in 2009 *Willensfreiheit und Determinismus*. Het werk van die man werd tot op heden niet in het Nederlands voorgesteld. Willy Coolsaet verdiepte zich in dit werk en was onder de indruk. In een uitgebreid artikel presenteert hij Keils werk. Het interessante aan Keil is dat hij er niet voor terugschrikt om het vraagstuk van de vrijheid ook metafysisch (waarover straks meer) te onderzoeken.

In een tweede artikel laten we Dorine Vergote aan het woord. Recent promoveerde zij te Leuven met een studie over het concept ritornel. In dit nummer presenteert ze een artikel over de samenwerking tussen de filosoof Deleuze en de psychoanalyticus Guattari. In een gedeeld auteurschap schrijven ze samen vijf boeken. In een ongedwongen stijl probeert dit artikel de sfeer van die bijzondere samenwerking terug op te roepen.

Een derde bijdrage is een vreemde eend in de bijt. In recente fenomenologische studies over 'het voltooid leven' bij ouderen verschijnt een concept als gerontotranscendentie. De hoogbejaarde zou vanuit een soort *Gelassenheit*, een *ataraxia* en berusting op zijn leven terug kijken. Aan Rudolf Boehm, medeoprichter van dit

tijdschrift en éminence grise van de fenomenologie in ons land, is dit niet besteed. Deze maand wordt hij negentig jaar. Alhoewel het lezen en schrijven hem onmogelijk is geworden, riep hij Guy Quintelier en ondergetekende bij zich thuis. Boehm geeft een pleidooi om ons opnieuw te confronteren met de vraag naar ons fundament. Het is een onverholen oproep om de metafysica te beoefenen. Niet zozeer om deze zomaar in te vullen. Eerder is het hem te doen om het belang van de onbeslisbaarheid van de vraag naar het eerste. Keil lijkt zich in deze traditie in te schrijven. Uit zijn herinneringen diepte Boehm een reeks citaten op, waarbij Quintelier en ikzelf zijn handen en ogen waren en deze in zijn rijke bibliotheek opzochten. Zijn bijdrage geeft een overzicht van de vraag naar de grond doorheen de geschiedenis van de filosofie. De reeks toont niet zozeer aan dat er in de filosofie zoiets is als vooruitgang. Veeleer is het Boehm erom te doen om aan te tonen hoe de metafysische vraag steeds terugkeert en daarbij elke culturele of historische context een bijzonder ideeënkader biedt waarbinnen die vraag resoneert. Het is aan elke lezer om zich met die vraag te confronteren.

We willen als redactieraad hier iets aan toevoegen. Als huldebetoon voor Boehms verdienste en met een knipoog naar zijn verjaardag verbinden we aan die reeks citaten een wedstrijd. We dagen filosofie studenten uit om op Boehms bloemlezing een reactie te schrijven. We hebben de volgende prijzen in de mand. De beste bijdragen drukken we in de loop van de toekomstige jaargang 2018 af. Tevens verdelen we onder deze bijdragen een reeks boekenbons voor de waarde van driehonderd euro. Verdere info, zoals het wedstrijdreglement, is terug te vinden op de website (www.deuilvanminerva.be).

Traditioneel sluiten we af met een kritische bibliografie, in dit nummer over het boek van Jeroen Vanheste, *Denkende romans. Literatuur en de filosofie van mens en cultuur* en onze driemaandelijks reeks recensies. Hiervoor verwijst ik graag nog even naar onze website: deuilvanminerva.be/content/ingekomen-boeken.

Henk VANDAELE (Kemmel)